

In memoriam

Проф. дн Георги Николов Василев
(19.02.1930–09.04.2006)

Георги Николов Василев е роден на 19 февруари 1930 г. в Асеновград. Начално и средно образование завършва в родния си град, а през 1953 г. завършва с отличен успех специалността „Химия“ в Софийския университет „Св. Кл. Охридски“ и след спечелен конкурс става първия аспирант на световно

известния български учен академик Димитър Иванов. През 1957 г. Георги Василев защитава кандидатската си дисертация. От 1957 до 1962 г. е асистент по биохимия в ИСУЛ, от 1963 до 1969 г. – научен сътрудник в Научноизследователския институт по химическа промишленост. През 1969 г. е избран за старши научен сътрудник втора степен в Институт по физиология на растенията „Акад. М. Попов“ при БАН. През 1982 г. защитава дисертация за научната степен „Доктор на науките“ на тема „Нови биологично активни вещества с растеж-регулируща, пестицидна и антивирусна активност“, а през 1984 г. е избран за старши научен сътрудник първа степен в същия институт.

Г. Василев разработва интердисциплинарна област, която е особено актуална, стратегическа и със световно значение – създаване на нови биологично активни вещества с растеж-регулируща, пестицидна, антивирусна, антифитовирусна, радиопротекторна, сенсibiliзираща, бактерицидна и други активности.

Научното творчество на Г. Василев включва 390 научни труда, 253 авторски свидетелства и 22 патента, в т.ч. 5 монографични статии, от които 2 в чужбина – „Synthesis“ (САЩ) и „Genetics“ (Русия). Над 50 труда са публикувани в чужбина, 171 – в Доклади на БАН, 29 – в Доклади на АСН. Разработките му са намерили широк отзвук в специалната научна литература и са цитирани над 560 пъти (над 360 пъти от чужди автори).

Част от приносите в творчеството на Г. Василев са от химичен аспект – създадени са редица нови методи за получаване на различни групи органични съединения на основата на използваните за първи път у нас органолитиеви съединения. Синтезирани са целенасочено над 1 600 нови потенциално биологично активни вещества и др. Друга част от приносите имат биологичен и аграрен характер – охарактеризирани са биоло-

гично няколко хиляди съединения като растежни регулатори, пестициди, антивирусни и антифитовирусни средства, радиопротектори, сенсibiliзатори, бактерициди и др. и са създадени нови групи биологично активни вещества. Изследвани са и някои страни от механизма на действие на новите биологично активни съединения. Някои от тях проявяват особено висока активност и са перспективни за по-нататъшни изследвания при оранжерийни и полски условия, което дава възможност да се премине към моделно и масово внедряване.

Трябва да се подчертае, че при тези целенасочени синтези е от значение не толкова техният приносен характер в „чистата химия“ и в „чистата биология“, макар това да е желателно но не задължително необходимо. Критериите за тяхната оценка са достъпност, технологичната приложимост, икономическата ефективност и екологосъобразност на разработените методи, както и високата биологична активност на синтезираните продукти – нещо, което не винаги се оценява по достойнство в средите на тези две науки у нас. Тяхната оригиналност обаче е защитена с голям брой авторски свидетелства за изобретения. Василев е съавтор и на 6 внедрявания, като само едното от тях е с икономически ефект над 6 млн. лв (по цени преди 1989 г.), а при другите – икономическият ефект достига 1250 лв./дка. Има издадени редица актове за внедрявания, контролни свидетелства и протоколи от полски опити.

Съвместно с доц. Емил Патов, Г. Василев въвежда за първи път в клиничната практика екстракорпоралната хемодиализа.

Значителна е дейността на Г. Василев за подготовка на специалисти с висока квалификация, като много от тях са вече известни учени и специалисти, които работят с успех в страната и в чужбина. Той е ръководител на 2 аспиранти, на над 50 дипломанти и 3 гостуващи учени от Берлин, Прага и Москва в неговата лаборатория. Съвместни разработки на Г. Василев са включени в 8 докторски (на науките) и в над 10 кандидатски (обикновени докторски) дисертации.

Г. Василев е чел лекции пред специализиращи лекари в ИСУЛ и пред студенти в Химическия и Биологическия факултети на Софийския университет.

Г. Василев участва активно в организирането на международни симпозиуми по растежни регулатори у нас. Бил е член на Организационния комитет на „Втори международен симпозиум по растежни регулатори“,

София, 1975 г., секретар на „Трети международен симпозиум по растежни регулатори“, Варна, 1981 г. и зам.-председател на „Четвърти международен симпозиум по растежни регулатори“, Пампорово, 1986 г. Той е ръководил редица проекти към Фонд „Научни изследвания“.

За международното признание на достиженията на Г. Василев говорят многобройните покани за изнасяне на лекции пред научни и студентски форуми в чужбина – САЩ, Германия, СССР (Русия), Чехословакия и КНДР.

Г. Василев е утвърдено име в чужбина, израз на което е участието му в съвместни научни колективи с Германия, Чехословакия, КНДР и СССР (Русия). В много от тях той е отговорен ръководител от българска страна, За неговата известност в чужбина говорят и многобройните покани за участие в международни симпозиуми и конференции, където е изнасял пленарни доклади.

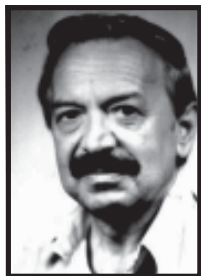
За периода 1988–1993 г. по данни на Института за научна информация (САЩ) Василев е на едно от първите места в България по брой на научни статии, публикувани в научни списания с импакт фактор. Името на Г. Василев е вписано в „Златната книга“ на откривателите и изобретателите към Патентното ведомство в България. Той е бил поканен също от американската издателска къща „Прес“ да напише монография върху разработваните от него проблеми, бил е и гостуващ учен на АН на САЩ в Илинойския университет и пр.

Името на проф. Г. Василев ще се запомни с неговата творческа всеотдайност и огромно трудолюбие на учен оставил трайна следа в развитието на една важна за нашата страна научна и научно-приложна област, където постиженията на химията в селското стопанство имат и ще продължават да имат приоритетно значение.

Поклон пред светлата му памет!

М. Кирилов, Ст. Спасов

О.з. полковник ст.н.с. дн Красимир Петков Николов (3.04.1936–26.03.2006)

Красимир Петков Николов е роден в Чипровци на 3 април 1936 г. Като потомък на възрожденци носи борческия и неспокоен дух на своя роден край. След завършване на гимназия в София следва в Московския нефтохимически институт и се дипломира през 1959 г. Постъпва като инженер-химик в българската армия.

През 1966 г. К. Николов е аспирант в престижната Военна академия „Тил и транспорт“ в Ленинград, където защитава докторска степен.

След завръщането си в България от 1976 г. ръководи Централната лаборатория на отдел ГСМ на БНА. Лабо-

раторията контролира горивата за бойната техника, авиогоривата, ракетните горива и окислители. От 1980 г. К. Николов е и началник на сектор във Военния научно-технически изследователски институт.

Заедно със своите подчинени в продължение на повече от 20 години той стриктно контролираше качеството на горивата и маслата на най-модерната бойна, ракетна, авиационна и корабна техника, която беше на въоръжение в българската армия. Неговите научни разработки за удължаване срока за съхранение на горивата, на консервацията на бойната техника, по създаването на дизелово гориво, работещо при минус 40 градусова температура (ДГ-40), имат голямо значение за поддържане на бойната техника във висока бойна готовност.

След пенсионирането си през декември 1991 полк. К. Николов остана верен на своите идеи за правдата, родолюбието и националния суверенитет.

К. Николов е старши научен сътрудник, доктор на техническите науки, автор на над 120 научни публикации, отдал целия си творчески живот на българската армия.

Ние скланяме глава с дълбока признателност пред творческата му и професионална дейност и достойната му гражданска позиция.

Редколегия